

Regional årsrapport 2025 God och Nära vård i Dalarna

En rapportering av omställningsarbetet i
kommunerna samt i samverkan mellan kommunerna
och Region Dalarna

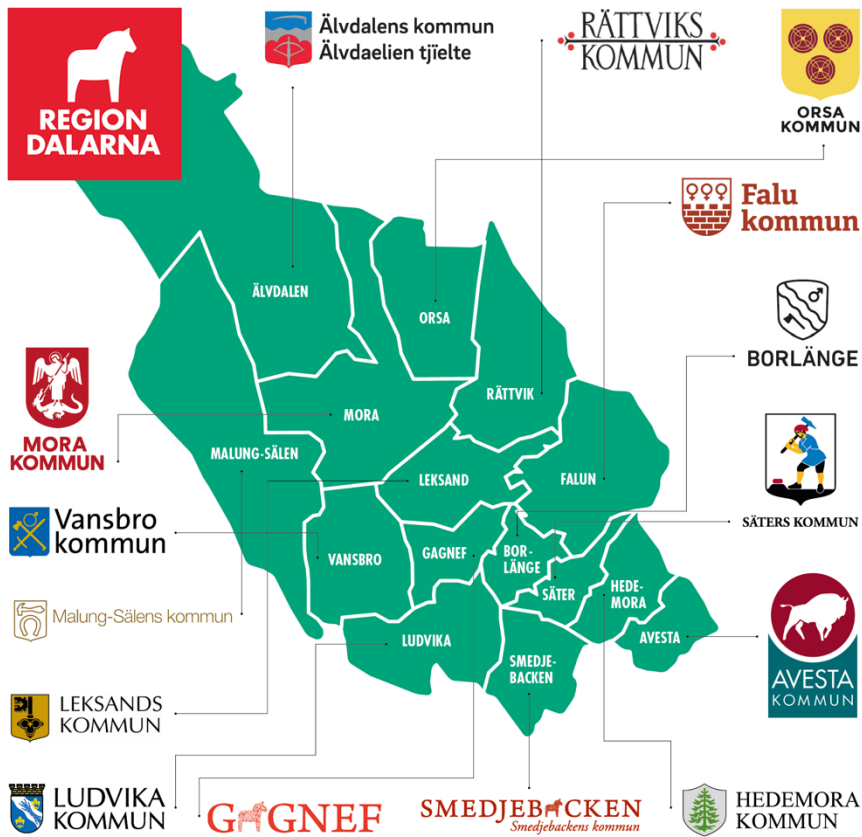

Datum 2026-05-13	Diarienummer Versionsnummer 1	Författare RSS Dalarna
Godkänt av Länsnätverket för förvaltningschefer Välfärdsrådet		

RSS DALARNA

REGIONAL SAMVERKANS- OCH STÖDSTRUKTUR FÖR
LÄNETS FEMTON KOMMUNER OCH REGION DALARNA

Innehåll

1	Uppdraget och sammanhanget	4
2	Hur omställningen följts under 2025	4
2.1	Uppföljning med hjälp av gemensamma nyckeltal	4
2.2	Självskattning av arbetet i de lokala systemledningarna	5
2.3	Nulägesbeskrivning – De lokala systemledningarnas beskrivning av insatser för sköra äldre och förväntningar på en regional handlingsplan	6
2.4	Kommunernas rapportering till Socialstyrelsen	7
3	Lägesbild 2025 – vad ser vi i omställningsarbetet?	7
3.1	Självskattning av arbetet i de lokala systemledningarna – övergripande resultat från skattningar i sex lokala systemledningar	7
3.2	Nulägesbeskrivning – De lokala systemledningarnas beskrivning av insatser för sköra äldre och förväntningar på en regional handlingsplan	7
3.3	Kommunernas rapportering till Socialstyrelsen	8
3.3.1	Övergripande insatser	9
3.3.2	Uppföljning och utvärdering	9
3.3.3	Samverkan	9
3.3.4	Delaktighet	9
3.3.5	Egenvård	9
3.3.6	Kontinuitet	10
3.3.7	Medicinsk kompetens	10
4	Regionalt stöd – arbete och insatser under året	10
4.1	Fokusområden för det regionala stödet 2025	10
4.1.1	Regional systemledning	11
4.1.2	Regional handlingsplan	12
4.2	Dialog, lärande och erfarenhetsutbyte	12
4.2.1	Besök lokal systemledning	12
4.2.2	Regionalt informationsforum	12
4.2.3	Regionalt nätverk	13
4.2.4	Systemledningsdag	13
4.3	Dialoger och rapporteringar i Länschefsnätverket och Vårdrådet	14
4.4	Nationell omvärldsbevakning	14
4.5	Övriga dialoger	15
5	Sammanfattade lärdomar och utvecklingsbehov i omställningsarbetet	15
6	Avslutande reflektioner och vägen framåt	16
	Bilaga 1. Självskattningen av arbetet i de lokala systemledningarna	18
	Bilaga 2. Aktiviteter och dialoger under 2025	21

1 Uppdraget och sammanhanget

Omställningsarbetet i länet har fortgått under året 2025 med utgångspunkt i det som överenskommit i den läns gemensamma strategin med målbild och färdplan för god och nära vård i Dalarna 2022-2030¹. Denna årsrapport fokuserar på omställningsarbetet i kommunerna och insatser från det regionala stödet under det gångna året. Det regionala stödet utgörs av RSS Dalarna och Omställning hälso- och sjukvård, Region Dalarna, och syftar enligt strategin till att följa och stötta länets omställningsarbete i samverkan och därigenom bidra till utveckling, reflektion och lärande.

I föregående årsrapport beskrevs bland annat att 13 lokala systemledningar etablerats runtom i länet och att dessa omfattar samtliga av Dalarnas 15 kommuner. Det framgick även att behovet av en tydligare regional systemledning och en regional handlingsplan samtidigt blivit alltmer påtagligt. I samråd med Länschefsnätverket och Välfärdsrådet har det regionala stödets fokusområden under 2025 handlat om att stödja etablerandet av en regional systemledning och framtagandet av en regional handlingsplan, i enlighet med vad som beskrivs i den läns gemensamma strategin. Målgruppen sköra äldre har under året utpekats som en målgrupp i särskilt fokus för omställningsarbetet i samverkan samt mellan regional och lokal systemledningsnivå.

För att följa hur omställningsarbetet fortskrider och för att skapa en samlad bild av läget i länet, har flera olika underlag använts i uppföljningen under 2025. I nästa avsnitt beskrivs hur omställningsarbetet följts och vilka källor som ligger till grund för årets årsrapport.

2 Hur omställningen följts under 2025

Uppföljningen av omställningsarbetet mot en god och nära vård i Dalarna bygger på en kombination av kvantitativa och kvalitativa underlag. Tillsammans syftar dessa till att ge en övergripande lägesbild av arbetet i länet, belysa variationer och utvecklingsbehov samt utgöra stöd för dialog, lärande och fortsatt styrning.

2.1 Uppföljning med hjälp av gemensamma nyckeltal

Infografiken² är ett av de underlag som använts de senaste åren för att följa omställningsarbetet mot en god och nära vård i Dalarna. Den består av 20

¹ Läns gemensam strategi med målbild och färdplan för God och Nära vård i Dalarna 2022-2030 gällande Region Dalarna och länets 15 kommuner. Dnr RD22/00386

² Infografik God och nära vård i Dalarna 2025. Region Dalarnas PLUS-web.

gemensamma nyckeltal som är strukturerade utifrån de fem delmålen i den läns gemensamma strategin.

Infografiken visar utveckling över tid samt möjliggör jämförelser mellan kommuner och regioner. Tillsammans med tillhörande analys har den gett en övergripande bild av hur omställningen fortskrider på länsnivå.

Nyckeltalen bygger på nationellt kvalitetssäkrade indikatorer och utgår från SKR:s infografik från 2021, med kompletteringar från Socialstyrelsens rapport *Uppföljning av omställningen till en mer nära vård*³. Samma nyckeltal återfinns även i Dalarnas läns gemensamma strategi, vilket skapar en tydlig koppling mellan uppföljning och gemensam riktning.

Infografiken har reviderats årligen under perioden 2023–2025. Den uppdatering av infografiken som gjordes i början av 2025 avser resultat från 2021-2024. Denna uppdatering redovisades därmed i föregående årsrapport.

De förändringar som framträder i infografiken är i många fall små från år till år och behöver därför tolkas med försiktighet. För att resultaten ska bli mer meningsfulla krävs analys över längre tid och, där det är relevant, även för enskilda kommuner. Underlag för sådana mer djupgående analyser finns i infografikdokumentet i form av direktlänkar till nyckeltalssamlingen i analysverktyget Kolada.

Infografiken ger främst en övergripande bild av omställningen och bedöms i sig inte vara ett verktyg som driver omställningsarbetet, utan snarare ett stöd för långsiktig uppföljning och gemensam reflektion.

Uppföljningsformen har en viss tidsmässig eftersläpning, vilket begränsar dess användbarhet i ett mer operativt utvecklingsarbete.

Under 2025 fattades beslut om att på sikt ersätta infografiken med ett mer digitalt och realtidsbaserat uppföljningsformat, i syfte att bättre stödja styrning och prioriteringar i omställningsarbetet. Utvecklingen av detta planerades påbörjas under 2026.

2.2 Självsfattning av arbetet i de lokala systemledningarna

Självsfattningsverktyget⁴ syftar till att stödja de lokala systemledningarna i att bedöma hur väl ett antal påståenden stämmer in på framfart och arbetssätt i systemledningsarbetet. Självsfattningen utgår från de fem delmålen i den läns gemensamma strategin och kan genomföras återkommande för att följa utveckling över tid.

Resultaten kan användas som en övergripande temperaturmätare i delregionala samverkansmöten och som stöd för att hålla riktning och tempo i arbetet, identifiera framgångar och utmaningar samt vid behov justera systemledningarnas lokala planer och arbetssätt. Självsfattningen ger en nulägesbild av systemledningarnas egen uppfattning om arbetet,

³ Socialstyrelsen 2024, Uppföljningen av omställningen till en mer nära vård 2023.

⁴ Självsfattning God och nära vård i Dalarna. Region Dalarnas PLUS-web.

men mäter inte faktisk måluppfyllelse och fångar inte heller brukarnas upplevelser av omställningen.

Självskattning	Resultat
Nära för mig – Vi arbetar för att alla invånare i Dalarna ska bli bemötta med respekt samt tilltro och ska uppleva möjligheter till medskapande och delaktighet utifrån sin förmåga och sina behov.	
Nära för alla – Vi arbetar för en tillgänglig, jämställd och jämlik vård för barn och unga, för dig mitt i livet och för dig som är äldre.	
Nära i hela Dalarna – Vi arbetar för en likvärdig tillgång till personcentrerad vård i hela länet oavsett var individerna bor med hjälp av nya och utvecklade lösningar som gagnar individerna.	
Nära mellan oss - Vi arbetar för stärkt samverkan inom och mellan länets kommuner och Region Dalarna som präglas av tillit och prestigelöshet för invånarnas bästa.	
Nära till hälsa – Vi arbetar hälsofrämjande och förebyggande i Dalarna utifrån var varje enskild individ befinner sig i livet.	
TOTALPOÄNG	

Version 1

Maxpoängen för hela självskattningen är 20 poäng. Svarsskalan är följande:

- 1 = Stämmer inte alls
- 2 = Stämmer ganska dåligt
- 3 = Stämmer ganska bra
- 4 = Stämmer bra
- 5 = Stämmer mycket bra

Självskattningsfrågor och svarsskala hämtade från självskattningsverktyget.

2.3 Nulägesbeskrivning – De lokala systemledningarnas beskrivning av insatser för sköra äldre och förväntningar på en regional handlingsplan

Under hösten 2025 genomfördes en kartläggning⁵ av de lokala systemledningarnas nuläge, med särskilt fokus på insatser kopplat till målgruppen sköra äldre. Syftet var även att kartlägga förväntningar på en regional handlingsplan och behoven av stöd, dels från en regional handlingsplan men även från en regional systemledning för att komma framåt i det länsgemensamma omställningsarbetet. Samtliga lokala systemledningar medverkade i kartläggningen.

Frågorna riktade till de lokala systemledningarna i länet syftade till att 1) ge en samlad bild av nuläge, uppföljning och framtida planering av insatser för multisjuka sköra äldre samt behov av stöd och 2) identifiera behov, förväntningar och eventuella glapp kopplat till en regional handlingsplan.

⁵ RSS Dalarna. Nulägesbeskrivning höst 2025: Lokala systemledningar God och nära vård – Insatser sköra äldre och förväntningar på en regional handlingsplan. Dnr HSN 2026/4459.

2.4 Kommunernas rapportering till Socialstyrelsen

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att främja, stödja och följa upp omställningen i hälso- och sjukvården till en god och nära vård.⁶ Socialstyrelsen efterfrågar årligen kommunernas rapportering avseende det gångna årets arbete kopplat till god och nära vård.

Nytt för den senaste rapporteringen var att denna skedde i direkt kommunikation mellan Socialstyrelsen och kommunerna. Socialchefs nätverket beslutade att svaren från respektive kommun även skulle skickas till RSS för att möjliggöra en regional sammanställning. Detta gjordes från majoriteten av kommunerna, resterande svar från dalakommunerna har lämnats ut från Socialstyrelsen på förfrågan från RSS. Fjorton dalakommuner besvarade Socialstyrelsens enkät avseende 2025 års arbete.

3 Lägesbild 2025 – vad ser vi i omställningsarbetet?

Lägesbilden som presenteras i detta avsnitt speglar både lokala och regionala perspektiv på omställningsarbetet. Resultaten ska inte tolkas som mått på faktisk måluppfyllelse utan som en indikation på var arbetet befinner sig, vilka mönster som framträder samt var det finns behov av fortsatt utveckling.

3.1 Självsfattning av arbetet i de lokala systemledningarna – övergripande resultat från skattningar i sex lokala systemledningar

Åtta svar från 6 olika systemledningar har inkommit och dessa har sammanställs i Bilaga 1. För samtliga delmål finns en liknande spridning av systemledningarnas svar. De olika systemledningarnas skattade framfart skiljer sig alltså åt kopplat till respektive delmål, men inget enskilt delmål sticker ut som mer eller mindre "långt kommet". Det faktum att endast hälften av antalet systemledningar inkommit med skattningar gör det inte heller relevant att göra jämförelser över tid, på motsvarande sätt som gjorts tidigare år.

3.2 Nulägesbeskrivning – De lokala systemledningarnas beskrivning av insatser för sköra äldre och förväntningar på en regional handlingsplan

Resultatet från kartläggningen sammanställdes och analyserades på en övergripande nivå för att identifiera gemensamma mönster, variationer och utvecklingsbehov i länet.

⁶ Socialdepartementet 2023, Uppdrag att främja, stödja och följa upp omställningen i hälso- och sjukvården till en god och nära vård. Dnr S2023/01930.

Kartläggningen vittnade om ett brett arbete i länet för att stärka vården för sköra äldre, med tydlig inriktning mot ökad samverkan, kontinuitet och mer personcentrerade arbetssätt. Samtidigt framkom att de lokala systemledningarna hade kommit olika långt i detta arbete och att insatser, strukturer och uppföljning varierade mellan olika delar av länet.

Flera gemensamma utmaningar identifierades. Uppföljning av insatser beskrevs i viss utsträckning men saknade ofta enhetlig struktur, gemensamma indikatorer och systematik över organisationsgränser. Kända effekter beskrevs främst kvalitativt och på individnivå, vilket försvårade en samlad bild av resultat och långsiktiga effekter. Samtidigt pekade kartläggningen på positiva erfarenheter, såsom förbättrad samverkan mellan kommun och region, stärkt läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård samt minskade onödiga återinläggningar.

Tydligt var att de lokala systemledningarna efterfrågade ett stärkt regionalt stöd. Behovet rörde framför allt tydligare gemensam riktning, konkretisering av mål och prioriteringar samt stöd i genomförande och uppföljning. Det fanns också en samstämmig förväntan på att en gemensam regional handlingsplan skulle fungera som ett praktiskt och användbart stöd, med fokus på få och tydliga fokusområden, gemensamma arbetssätt och förutsättningar för likvärdig utveckling i hela länet.

Behovet av att den regionala systemledningen, genom en regional handlingsplan, stöttar i resursförskjutning beskrevs också. Det framkom tydliga förväntningar på en strukturerad process kring den regionala handlingsplanen. Efterfrågan gällde bland annat regelbundna och återkommande avstämningar mellan systemledningar, samt stärkta samverkansforum. Vikten av att information och inbjudningar kopplat till god och nära vård når fler nivåer i verksamheterna för att säkerställa rätt mottagare betonades också. Därutöver lyftes behovet av gemensamma uppföljningsseminarier, gärna på delregional nivå, som stöd för lärande och gemensam uppföljning.

3.3 Kommunernas rapportering till Socialstyrelsen

Nedan sammanfattas ett urval av resultaten från kommunernas svar i rapporteringen till Socialstyrelsen avseende omställningsarbetet under 2025. Sammanfattningen har strukturerats utifrån enkätens övergripande områden: *Övergripande insatser, Uppföljning och utvärdering, Samverkan, Delaktighet, Egenvård, Kontinuitet och Medicinsk kompetens*. En fullständig sammanställning av svaren återfinns i en separat delrapport⁷. Svaren har där sammanställts ur ett länsperspektiv där enskilda kommuners svar inte framgår.

Enkätens innehåll och upplägg skiljer sig en hel del mellan föregående uppföljning (avseende 2024) och årets upplaga (avseende 2025) vilket försvårar direkta jämförelser av svaren över tid.

⁷ RSS Dalarna 2026, Kommunernas rapportering till Socialstyrelsen 2025 – en länsgemensam sammanställning för Dalarna.

3.3.1 Övergripande insatser

Gällande områden/arbetsätt som kommunen initierat eller förstärkt i arbetet med en god och nära vård under 2025 tillhörde *samverkansforum/-träffar med regional hälso- och sjukvård på verksamhetsnivå respektive mellan kommunala verksamheter* de områden/arbetsätt som skattats mest frekvent (> 10 kommuner). Till de mest frekvent skattade insatserna hörde även *rehabiliterande och/eller habiliterande insatser inom kommunernas verksamheter* samt arbetsätt rörande *vårdplaner, SIP och dokumenterad överenskommelse*.

3.3.2 Uppföljning och utvärdering

Tre kommuner har uppgett att de (enskilt eller tillsammans med regionen) genomfört *uppföljning eller utvärdering av hela eller delar av omställningen* under 2025.

3.3.3 Samverkan

De vanligaste målgrupperna för vilka kommunerna uppgett att de har multiprofessionella team, enskilt eller i samverkan med regionen, var *personer med hemsjukvård* (12 kommuner), *personer i behov av palliativ vård* (11 kommuner) samt *äldre personer med omfattande vårdbehov* (11 kommuner).

Erfarenheter av teambaserade arbetsätt beskrevs positivt med flertalet exempel på goda effekter. Utmaningar som lyftes var bland annat resursbrist samt behov av struktur, tydliga mandat och ledningsstöd som avgörande för långsiktig effekt.

Tre kommuner har angett att de *samverkar med regionen om vårdplatser på primärvårdsnivå*. Bland skäl till att denna samverkan inte sker angavs exempelvis att kommunerna har egna korttidsplatser, oftast utifrån SoL, och som inte bedrivs i samverkan med regionen. Avsaknad av samverkansavtal förklarades bland annat av geografiska förutsättningar, separata budgetar och begränsat antal platser.

3.3.4 Delaktighet

Fyra kommuner har angett att de erbjuder patientutbildningar under 2025. Tio av kommunerna har angett att de genomfört *insatser i syfte att stärka personalens förutsättningar att arbeta personcentrerat*. Färre än hälften av kommunerna har angett att man genomfört *insatser avseende den dokumenterade överenskommelsen (eller motsvarande)*. Vanligast var där utbildningar och informationsinsatser för personal (6 kommuner) och *framtagande av rutiner för att möjliggöra den dokumenterade överenskommelsen eller annan samordnad planering i IT-stöd* (5 kommuner).

3.3.5 Egenvård

Fem kommuner har *rutiner för att säkra patientens delaktighet vid bedömning av egenvård*, i de fall patienten har nedsatt beslutsförmåga eller kommunikationssvårigheter och 8 kommuner erbjuder *insatser för närstående som stödjer patienters egenvård*.

3.3.6 Kontinuitet

Tio kommuner har angett att *rutiner finns för dokumentation och registrering av fast vårdkontakt* och 6 kommuner har under 2025 genomfört *insatser för att utveckla arbetet med fast vårdkontakt*, exempelvis genom att fortsätta införa patientansvarig sjuksköterska vid fler enheter. På frågan *om antalet patienter med fast vårdkontakt ökat* under 2025 har 3 kommuner svarat nej och 8 kommuner svarade vet ej. Elva av kommunerna angav att de genomfört *insatser för att utveckla arbetet med fast omsorgskontakt i hemtjänsten* under 2025.

3.3.7 Medicinsk kompetens

Gällande insatser för stärkt medicinsk kompetens var de vanligast angivna insatserna *regelbunden kompetensutveckling av personal* (12 kommuner) samt *ökad möjlighet för legitimerad* (9 kommuner) respektive *olegitimerad* (8 kommuner) *personal att vidareutbilda sig*.

4 Regionalt stöd – arbete och insatser under året

Parallellt med uppföljningen av omställningsarbetet har det regionala stödet bedrivit ett brett arbete med fokus på att stärka förutsättningarna för systemledning, samverkan och gemensamma prioriteringar. Detta avsnitt ger en samlad och övergripande bild av de insatser och aktiviteter som genomförts under 2025.

4.1 Fokusområden för det regionala stödet 2025

Fokusområdena för det regionala stödet under 2025 har tagits fram med utgångspunkt i den länsgemensamma strategin för God och nära vård samt de utmaningar som identifierats i det pågående omställningsarbetet.

Under föregående år framkom behov av en stärkt systemledning och en tydligare gemensam riktning för det fortsatta arbetet i länet. Mot denna bakgrund har det regionala stödet under 2025 haft särskilt fokus på att utveckla den regionala systemledningens roll och att ta fram en regional handlingsplan för God och nära vård.

Som en del i detta arbete har dialoger och workshops genomförts inom ramen för den regionala systemledningen, där bland annat Länschefsnätverket och Välfärdsrådet deltagit. Syftet har varit att skapa en gemensam förståelse för systemledningens roll i omställningen, identifiera styrkor och utmaningar i nuläget samt peka ut nästa steg i det fortsatta arbetet.

Dessa insatser har lagt grunden för ett mer samordnat och gemensamt utvecklingsarbete på regional nivå, med målsättning att tydliggöra ansvar, stärka samverkan och skapa bättre förutsättningar för en mer sammanhållen omställning i hela länet.

4.1.1 Regional systemledning

Utgångspunkten i arbetet för en stärkt regional systemledning har varit de behov som identifierats i omställningsarbetet, där både strategi och tidigare uppföljningar pekat på ett behov av tydligare struktur, roller och gemensam riktning på regional nivå.

Som ett led i detta har dialoger och workshops, bland annat i Länschefsnätverket och Vårdrådet. Motsvarande arbetssätt har även erbjudits till övriga forum som i strategin utpekats som delar av den regionala systemledningen (LGRS och BDU, se nedan).

Insatserna har haft fokus på att skapa en gemensam förståelse för systemledningens roll i omställningen, identifiera styrkor och utmaningar i det nuvarande arbetet samt peka ut nästa steg i utvecklingen av den regionala systemledningens uppdrag.

Arbetet har bidragit till att tydliggöra behovet av en mer sammanhållen systemledning och lagt en grund för fortsatt utveckling av gemensamma arbetssätt och prioriteringar i länet.

I den länsgemensamma strategin beskrivs även två andra samverkansforum mellan kommunerna och Region Dalarna som delar av den regionala systemledningen för God och nära vård: LGRS⁸ (Ledningsgrupp för regional samverkan) samt BDU⁹ (Beredningsgrupp för Dalarnas utveckling). Under året framkom också att dialoger kring systemledarskap, i bredare bemärkelse än kopplat till just God och nära vård, pågick med koppling till dessa samverkansgrupperingar. I syfte att belysa beröringspunkter och parallellt pågående dialoger medverkade därför representanter från det regionala stödet i sammanträden i grupperingen Dalfolkets hälsa samt i LGRS (Ledningsgrupp för regional samverkan) under hösten-25.

4.1.1.1 Kunskapsbaserat utvecklingsarbete (KU) – en samverkansinsats i samarbete med Högskolan Dalarna

Som en del i arbetet med att stärka den regionala systemledningen initierades ett så kallat kunskapsbaserat utvecklingsarbete (KU) i samverkan med Hälsa och välfärd i Dalarna (HvD, tidigare SUD) vid Högskolan Dalarna. Insatsen tog sin utgångspunkt i de behov som identifierats i omställningsarbetet, där det framkommit ett glapp mellan strategins intentioner för systemledning och den faktiska styrningen, samt en efterfrågan från lokala systemledningar om tydligare stöd i det fortsatta arbetet. Syftet var att stärka den regionala systemledningens etablering och arbetssätt. Upplägget syftade till att ta tillvara tidigare erfarenheter och följeforskning från införandeprocesser inom Region Dalarna, särskilt arbetet med personcentrerad vård, och använda dessa som stöd i utvecklingen av systemledning för God och nära vård.

⁸ Länetts kommundirektörer samt regiondirektören.

⁹ Kommunstyrelsernas ordföranden, presidiet i regionstyrelsen, presidiet i den regionala utvecklingsnämnden.

Under 2025 påbörjades KU-processen genom att två av fyra planerade träffar genomfördes i en arbetsgrupp bestående av 2 forskare från Högskolan Dalarna, medarbetare från RSS och Omställning hälso- och sjukvård, samt representanter från regional och lokal systemledning från såväl region som kommun. KU-processen fortsätter under 2026.

4.1.2 Regional handlingsplan

En regional handlingsplan för God och nära vård utgör, enligt den läns-gemensamma strategin, en viktig del i att omsätta omställningen i konkret handling och stärka det läns-gemensamma arbetet utifrån identifierade behov och lärdomar.

Under första kvartalet 2025 fattade Länschefs-nätverket och Valfärdsrådet beslut om att ta fram en regional handlingsplan, med fokus på målgruppen multisjuka sköra äldre. Det regionala stödet fick i uppdrag att leda arbetet och ta fram ett förslag.

Ett första utkast till regional handlingsplan togs fram under året och presenterades för Länschefs-nätverket i november 2025. Under beredningen framkom behov av att utveckla handlingsplanen mot en mer operativ utformning, med tydligare fokus på brukarperspektiv, uppföljningsbara mål och ett begränsat antal nyckeltal.

Arbetet med framtagandet av planen justerades därefter och sträckte sig därmed in i nästkommande verksamhetsår.

4.2 Dialog, lärande och erfarenhetsutbyte

4.2.1 Besök lokal systemledning

Medarbetare från det regionala stödet bjöds in till besök hos Västerbergslagens lokala systemledning i januari 2025. Fokus för besöket var dialog kring utmaningar och framgångsfaktorer i arbetet som lokal systemledning samt information och dialog kring metodstödet för framtagandet av lokala planer.

4.2.2 Regionalt informationsforum

De regionala informationsforumen är en öppen arena för informationsspridning om omställningsarbetet till god och nära vård på nationell, regional och lokal nivå. Under årets två tillfällen presenterades nationell information om bland annat rapporter, budgetproposition och kommande lagförändringar enligt den dåvarande lagrådsremissen "Nästa steg för en god och nära vård". Länets årsrapport och den tänkta systematiken för kommande regional handlingsplan, uppföljning och återslag presenterades, liksom det regionala initiativet SPAK – samverkan mellan specialistvård, primärvård, ambulans och kommuner. Därtill lyftes lokala exempel på omställningsarbete, bland annat pilotprojektet för psykiatriskt mottagningsteam i Rättvik samt Borlänge kommuns förebyggande arbete med fokus på barn och unga.

4.2.3 Regionalt nätverk

Vid mötet i det regionala nätverket i maj månad gjordes en återblick på tidigare identifierade styrkor, utmaningar och behov av stöd. Baserat på detta fördes vid mötet en dialog med representanter från regional systemledning (ordföranden i Länschefsnätverket respektive Valfärdsrådet).

Mötesdeltagarna betonade behovet av samsyn mellan tjänstemannaledning och politiken samt en tydlig prioritering utifrån begränsade resurser. Modigt ledarskap, ökad samverkan och tillit framhölls som avgörande för att driva omställningen framåt. Transparens kring lokala förutsättningar och utveckling av strukturer för samarbete, även mellan kommuner, lyftes som viktiga faktorer. Diskussionen omfattade även hur arbetet kan kopplas till funktion snarare än person och hur ekonomiska ramar styr lokala prioriteringar. Slutligen underströks vikten av fortsatt fokus på samsjuklighetsutredningen och att skapa tydlighet i gemensamma frågor på delregional nivå.

4.2.4 Systemledningsdag

I november genomfördes en systemledningsdag med temat "Tillsammans för en God och nära vård – från ord till handling". Dagen riktade sig till regional och lokal systemledning samt divisionschefer i Region Dalarna och samlade därmed deltagare från både regional och lokal nivå, från båda huvudmännen samt såväl tjänstemanna- som politisk ledning.

Syftet med dagen var att skapa en gemensam mötesplats för lärande, erfarenhetsutbyte och reflektion kring hur omställningsarbetet kan drivas vidare gemensamt i Dalarna. Målet var att stärka samsynen kring styrning och roller, peka ut en gemensam riktning framåt samt sprida insikter och erfarenheter från pågående arbete på olika nivåer.

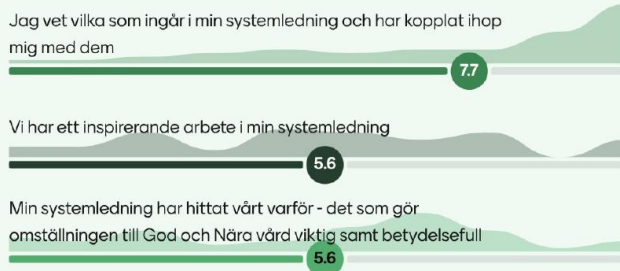
Dagen innehöll föreläsningar, dialoger och erfarenhetsutbyte med fokus på omställningsarbetet. Goda exempel från både Dalarna och andra län, bland annat Kalmar, lyftes som utgångspunkt för gemensamt lärande. Eftermiddagen ägnades åt föreläsning och workshop om systemledarskap och leddes av Anders Printz och Kajsa Vestling vilka bidrog med perspektiv på systemledarskap, erfarenheter från andra delar av landet samt kopplingar till teori om ledning och styrning i komplexa system.

Workshopen visade att det finns en stark lokal samverkanskraft med stort engagemang och förbättringsdriv, men också att dessa styrkor inte fullt ut får genomslag på systemnivå. Deltagarna pekade gemensamt på behovet av tydligare styrning, mandat och ansvar samt bättre strukturer för samverkan mellan region och kommun. Återkommande teman var vikten av gemensamma mål, fungerande styrkedjor och att uppdrag behöver matchas med resurser och kompetens. För att gå från ord till handling i omställningen till god och nära vård betonades behovet av ett stärkt regionalt systemstöd med invånarens behov i centrum.

Vad tar du med dig från dagen?

Leda omställningen till God och Nära vård - Reflektera över ditt eget ledarskap -
Hur stärkt och rustad känner du dig just nu? (skala 1-10)

Deltagarnas intryck och skattningar från Systemledningsdagen.

4.3 Dialoger och rapporteringar i Länschefsnätverket och Vårdsrådet

Länschefsnätverket och Vårdsrådet beskrivs i strategin som delar av den regionala systemledningen för omställningsarbetet. Dialog i dessa grupperingar har förts kontinuerligt under året och omfattat information om omställningens framfart samt ställningstaganden och beslut kring vägval och prioriteringar (se Bilaga 2).

4.4 Nationell omvärldsbevakning

Som en del av det regionala stödet för omställningen till god och nära vård har RSS Dalarna under året deltagit i olika nationella forum och nätverk med fokus på God och nära vård, organiserade av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Deltagandet har bidragit till kunskapsinhämtning, erfarenhetsutbyte och omvärldsbevakning samt gett möjlighet att ta del av hur andra regioner och kommuner arbetar med omställningen. För en regional aktör har dessa sammanhang varit betydelsefulla för att följa den nationella inriktningen, fånga upp nya signaler och relatera det egna arbetet i Dalarna till en bredare kontext.

Under 2025 har förändringar skett i den nationella strukturen för stöd till omställningen. SKR har successivt trappat ned sina riktade stödresurser inom God och nära vård, i takt med att omställningen gått in i en mer genomförandefas. Parallellt har Socialstyrelsen fått en tydligare och mer långsiktig roll som stödjande och uppföljande myndighet i omställningen, genom regeringsuppdrag som sträcker sig över flera år.

Även formerna för statlig finansiering av omställningen har förändrats. De tidigare överenskommelserna mellan regeringen och SKR har ersatts av förordningsstyrda statsbidrag till kommuner och regioner. Denna förändring syftar till att skapa ökad tydlighet, långsiktighet och förutsägbarhet i statens stöd till omställningen.

Under året har flera lagrådsremisser kopplade till God och nära vård behandlats, vilket resulterade i riksdagsbeslut under 2025. Lagändringarna, som träder i kraft 2026, innebär bland annat ett tydligare uppdrag för primärvården, stärkta krav på samverkan mellan kommuner och regioner samt förtydliganden avseende tillgång till medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård. Sammantaget utgör dessa lagförändringar ett viktigt nästa steg i den nationella omställningen till god och nära vård och har direkt relevans för det fortsatta arbetet på regional och lokal nivå i Dalarna.

4.5 Övriga dialoger

Representanter från det regionala stödet har medverkat i samverkansgrupperingen "Forskning, innovation och nära vård" tillsammans med bland annat representanter från CKF (Centrum för klinisk forskning), Högskolan Dalarna och Region Dalarnas FoU-avdelning.

Återkommande dialoger har även förts med omställningsledningen för SPAK (samverkan primärvård, specialiserad vård, ambulans och kommuner) med utgångspunkt i beröringspunkterna mellan framför allt SPAK-arbetet och arbetet med den regionala handlingsplanen.

5 Sammanfattade lärdomar och utvecklingsbehov i omställningsarbetet

Utifrån uppföljningen och det regionala stödets arbete framträder ett antal övergripande lärdomar i omställningsarbetet mot en god och nära vård i Dalarna. Dessa speglar både styrkor i det arbete som pågår och gemensamma utvecklingsbehov som behöver hanteras för att omställningen ska kunna ta nästa steg. I avsnittet sammanfattas de viktigaste iakttagelserna som kan vägleda det fortsatta arbetet framåt.

- **Stark lokal kraft men svagt genomslag på systemnivå**

Det finns ett starkt lokalt engagemang, god samverkanskultur och förbättringsdriv, men dessa styrkor tas inte fullt ut tillvara regionalt. Detta tydliggör behovet av ett starkare regionalt systemstöd som kan omsätta lokal kraft i gemensam riktning och systemförändring.

- **Behov av tydligare styrning, mandat och ansvar**

Otydlighet kring roller, mandat och ansvar mellan nivåer och huvudmän försvårar genomförandet. En mer sammanhållen regional systemledning och tydligare styrkedjor efterfrågas för att skapa handlingskraft.

- **Gemensamma mål och prioriteringar behöver stärkas**

Arbetet behöver i högre grad konkretiseras i gemensamma mål, prioriteringar och arbetssätt för att minska variation och skapa samsyn i länet.

- **Regional handlingsplan som nav för styrning och genomförande**

Det finns tydliga förväntningar på en strukturerad process kopplad till den regionala handlingsplanen, med regelbundna avstämningar mellan systemledningar och stöd för resursförskjutning i linje med omställningens mål.

- **Uppdrag behöver matchas med resurser och kompetens**

Ett återkommande utvecklingsbehov är att bättre anpassa resurser, kompetens och kapacitet till de uppdrag som följer av omställningen för att möjliggöra faktisk förändring.

- **Uppföljning behöver utvecklas för lärande och operativ styrning**

Nuvarande uppföljning ger överblick men behöver kompletteras med former som bättre stödjer lokalt lärande, utveckling över tid och gemensam analys, exempelvis genom uppföljningsseminarier på delregional nivå.

- **Stärkt samverkan och kommunikation mellan nivåer**

Samverkansforum behöver utvecklas och information om god och nära vård nå fler nivåer i verksamheterna för att säkerställa rätt mottagare, bred förankring och ökat genomslag i det praktiska arbetet.

6 Avslutande reflektioner och vägen framåt

Omställningen till en god och nära vård i Dalarna fortsätter att utvecklas, men befinner sig i ett skede där fokus i ökande grad behöver ligga på genomförande, samordning och långsiktighet. Arbetet under 2025 har bidragit till ökad samsyn kring systemledningens roll och lagt en grund för en mer sammanhållen regional utveckling.

Inför kommande år är färdigställandet av den regionala handlingsplanen centralt, liksom fortsatt utveckling av uppföljningen för att bättre stödja styrning och prioriteringar. Samtidigt behöver arbetet i ökad utsträckning präglas av ett tydligt brukarperspektiv samt av få och gemensamt prioriterade fokusområden.

De nationella förändringar som pågår, inklusive nya lagkrav och förändrade förutsättningar för statlig styrning och uppföljning, förstärker behovet av samordning och samverkan i länet. Omställningen till god och nära vård behöver därför ses i ett bredare sammanhang, tillsammans med andra pågående utvecklingsområden, för att skapa ett mer sammanhållet och hållbart stöd till invånarna i Dalarna.

Bilaga 1. Självskattningen av arbetet i de lokala systemledningarna

Åtta svar från 6 olika systemledningar har inkommit. Från 2 av de lokala systemledningarna lämnades separata svar från 2 olika grupperingar. I de fall svaren skilde sig åt anges medelvärde av de båda svaren i diagrammet.

I diagrammen nedan presenteras svarsskalan på x-axeln och antalet svar för respektive svarsalternativ på y-axeln. Svar i fritext redovisas i anslutning till varje delmål.

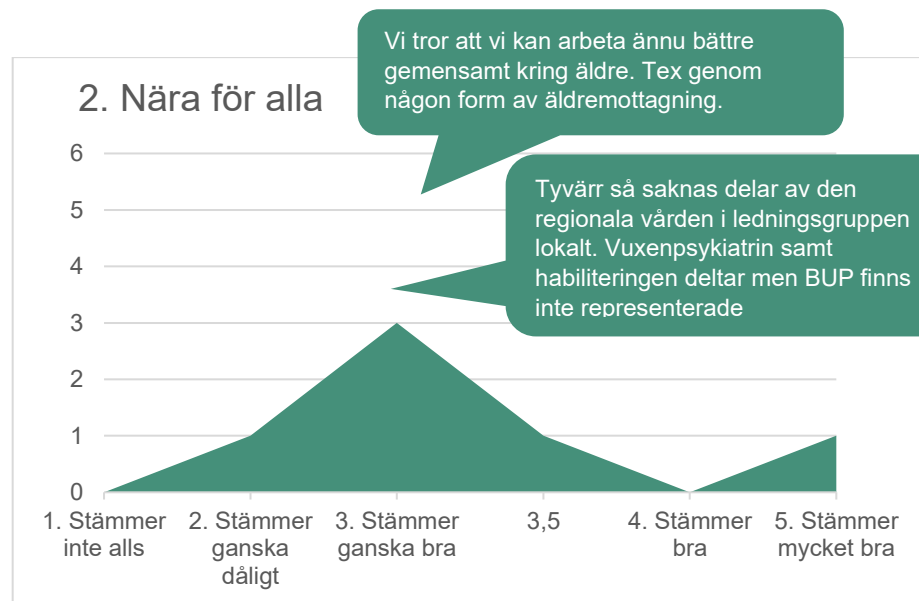
Delmål 1 – Nära för mig

Vi arbetar för att alla invånare i Dalarna ska bli bemötta med respekt samt tilltro och ska uppleva möjligheter till medskapande och delaktighet utifrån sin förmåga och sina behov.

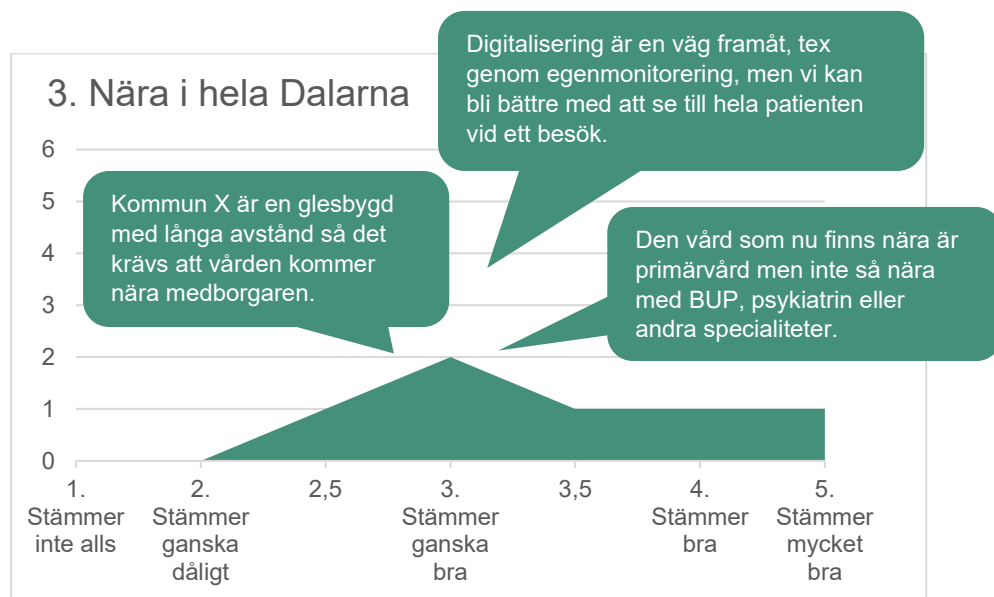
Delmål 2 – Nära för alla

Vi arbetar för en tillgänglig, jämställd och jämlik vård för barn och unga, för dig mitt i livet och för dig som är äldre.

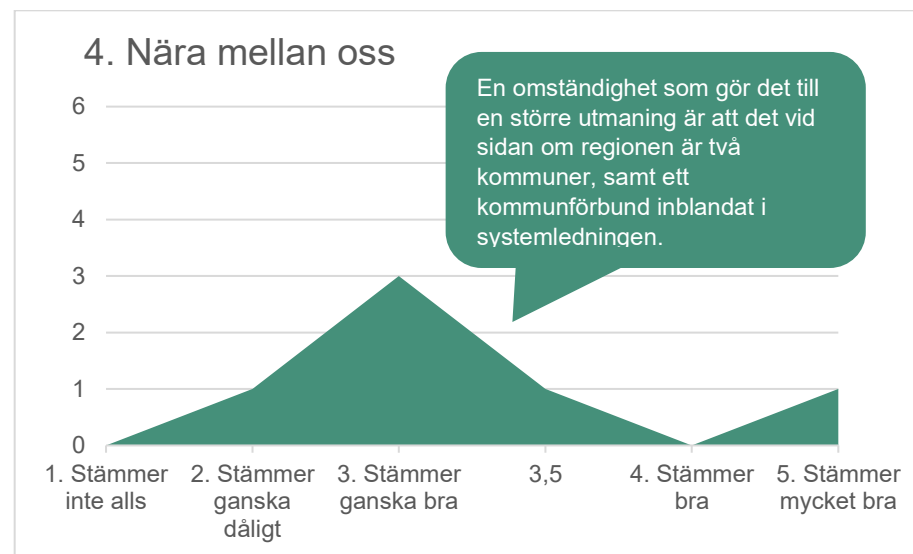
Delmål 3 – Nära i hela Dalarna

Vi arbetar för en likvärdig tillgång till personcentrerad vård i hela länet oavsett var individerna bor med hjälp av nya och utvecklade lösningar som gagnar individerna.

Delmål 4 – Nära mellan oss

Vi arbetar för stärkt samverkan inom och mellan länets kommuner och Region Dalarna som präglas av tillit och prestigelöshet för invånarnas bästa.

Delmål 5 – Nära till hälsa

Vi arbetar hälsofrämjande och förebyggande i Dalarna utifrån var varje enskild individ befinner sig i livet.

Bilaga 2. Aktiviteter och dialoger under 2025

Regionala aktiviteter arrangerade av det regionala stödet

Aktivitet	När	Målgrupp och syfte
Regionalt nätverk	6/5 Inget möte under hösten-25 med hänvisning till Systemledningsdagen	Deltagare från lokala systemledningar. Fysiska och digitala träffar varvas. Erfarenhetsutbyte, lärande, dialog, samverkan, jämförelser mellan systemledningar/verksamheter, workshop.
Regionalt informationsforum	29/4, 7/10	Digitalt forum, öppet för alla. Informationsträffar, vad är aktuellt inom GNV, nationellt, regionalt och lokala exempel.
Systemledningsdag	13/11	Målgrupp: Regional och lokal systemledning samt divisionschefer i Region Dalarna. Syfte och mål: En mötesplats för lärande, erfarenhetsutbyte och gemensam reflektion kring hur vi tillsammans kan driva utvecklingen i omställningsarbetet vidare i Dalarna. Stärkt samsyn kring styrning och roller, peka ut vägen framåt samt sprida de insikter och erfarenheter som redan gjorts och pågår i arbetet på olika nivåer.

Nationella aktiviteter arrangerade av SKR

Aktiviteter där representanter från det regionala stödet deltagit under året.

Forum	Möten 2025	Syfte/målgrupp
Mötesforum Nära vård	2-3 ggr/termin	<i>Målgrupp:</i> Personer i regioner och kommuner som arbetar med omställningen till Nära vård. <i>Syfte:</i> Att stödja omställningen genom gemensamt lärande, erfarenhetsutbyte och förankring av SKR:s arbete

RSS Nära vård och kommunernas fokus	2-3 ggr/termin	<i>Målgrupp:</i> RSS- representanter som har i uppdrag att arbeta med God och Nära vård. <i>Syfte:</i> Kommunfokus i omställningsarbetet.
Strategiforum	2 ggr/termin	<i>Målgrupp:</i> personer med övergripande ansvar för God och nära vård-omställningen (tex samordnare eller programchefer) tillsammans med representanter från RSS. <i>Syfte:</i> att arbeta strategiskt med utvecklingen av God och nära vård.
Framtidsdagen	1 g/år	<i>Syfte:</i> Att öka genomförandekraft och hastighet i omställningen till Nära vård.
Forskningsfrukost	Ca 1 g/mån	Spridning av aktuell forskning inom nära vård.

Ärenden i samverkansstrukturen

Ärenden relaterade till uppdrag God och nära vård vid respektive sammanträde i Länschefsnätverket (LCHNV), Vårdsrådet (VfR) och Socialchefsnätverket (SCHNV) under 2025.

Forum	När	Ärende
LCHNV	7e feb	<i>Information:</i> ny stadsbidragsförordning
		<i>Workshop:</i> Regional systemlednings roll och uppdrag
	14e mars	<i>Beslut:</i> prioriterat område 2025: sköra äldre
		<i>Beslut:</i> uppdrag Regional handlingsplan
		<i>Beslut:</i> Lokal Praktikutveckling (LPU) som stöd i omställningsarbetet
	15e maj	<i>Beslut:</i> representant till LPU
<i>Rapport:</i> Årsrapport och infografik 2024		

	26e sept	<i>Information:</i> uppdrag Regional handlingsplan och kommande Systemledningsdag
	21a nov	<i>Information:</i> aktuellt läge uppdrag Regional handlingsplan
VfR	13e feb	<i>Workshop:</i> Regional systemlednings roll och uppdrag
	12e juni	<i>Rapport:</i> Årsrapport och infografik 2024
		<i>Information:</i> Nationell utveckling av nära vård
	11e sept	<i>Information:</i> Systemledningsdag
	20e nov	<i>Information:</i> Återkoppling Systemledningsdag
SCHNV	7e mars	<i>Information:</i> Gemensam finansiering av regionala insatser med stöd av kommunernas medel enligt överenskommelse god och nära vård
	12e dec	<i>Information:</i> God och nära vård – återbetalning för utbetalda medel som inte använts <i>Information/Beslut:</i> Årlig uppföljning av God och nära vård